

Abdurrahim KARADENİZ

DEDEMİN BİR GÜNÜ

*“Ayrılık geldi başa katlanmak gerek
Seni çok çok özledim arkadaşım eşek”*

Dedem bütün işlerini yaşı ‘yirminin üzerinde’ olduğu söylenen eşeğiyle görürdü.

Dedemin fazla bir işi de olmazdı zaten. Sabahleyin erkenden kalkar, kahvaltısını siyah zeytin eşliğinde tarhana çorbasıyla yapar, sonra da eşeğine binip yola düşerdi. Onun için tarlada bir iş yapmaktan çok, orada bulunmak daha önemliydi sanırım. Bir iki yabancı ot kökleyince, bir iki ağaç budayıp aşılınca çok mutlu oluyor gibiydi. Tarlalarının hepsi, kendi elleriyle dikip büyüttüğü zeytin, incir, badem, erik, kayısı gibi birçok ağaçla doluydu. Sanki bu ağaçları sevmek, okşamak, onlarla konuşmak için can atıyordu. Daha çok da “Korkuluk” a giderdi. Korkuluk’u çok seviyordu. Korkuluk adı önceleri beni çok korkuturdu. Bir gün ninem, “Biz orada çalışmaya başladığımızda orası ıssız, ormanlık bir bölgeydi. Oralardan geçmek bile insanları korkuturdu. Bu yüzden o bölgenin adı ‘korkulacak yer’ anlamında ‘Korkuluk’ kaldı.” demişti. Ninemle dedem o harap ve ürkütücü yeri tarla yapabilmek için çok çalışmışlar. Korkuluk’a gençliğimizi gömdük, derdi ninem. Belki de bu yüzden dedem, ‘Korkuluk’u diğer tarlalarından daha çok seviyordu.

Öğle sıcaklığı iyice bastırıldığında Korkuluk’ta yaşlı bir ağacın koyu gölgesinde uyuduğu bilinirdi dedemin. Bu ağaç alabildiğine büyüktü. Ninemle beraber tarlada çalıştıkları yıllarda bu ağaç, üç dallı küçücük bir fidanmış. Ailenin üçüncü çocuğu olan annem o yıllarda doğmuş. Bu ağacın incecik iki dalına, iki dayımın anısına birer aşı yapmış dedem: Biri kaysı, biri erik. Üçüncü dal annem gibi çok inceymiş. O dalı da aşılamaıyıp öylece bırakmış, badem olarak kalmasını istemiş. Yıllar geçtikçe bu küçük fidanın narin gölgesi koyulaşmış, genişlemiş... Sanki tarlanın merkezi olmuş bu ağaç. Yazları, dışı domur domur terleyen su testisiyle su tası bu ağacın altında dururdu. Öğle yemeği için çıkınında getirdiği öteberiyi de orada yedi dedem. Baharda üç çeşit çiçeğiyle gelin gibi süslenen ağaç, çiçeklerinin kokusuyla insanı kendinden geçirir, ilkyaz geldiğinde de üç ayrı meyve verirdi. Ama dedem, meyveleri yemekten çok, onları seyretmekten hoşlanıyor gibiydi. Akşamları eve, olgunluktan neredeyse yere düşecek hâle gelen meyveleri getirir, nineme ve bize dünyanın en değerli yiyeceğiymiş gibi uzatırdı.

Dedem, köye kendi deyişiyile “vakitlice” ve eşeğinin üzerinde dönerdi. Ova ile köy arasında uzanan yaklaşık üç kilometrelik yolda iki çeşme vardı. Ovaya en yakın çeşmeyi kendisi, 1973'te bir başka ilçeden getirdiği 'Çeşmeci' ile birlikte yapmıştı. Bu çeşmecinin adını pek kimse bilmezdi. Herkes onu 'Çeşmeci' diye çağırırdı. Akşamları köye dönerken dedem burada mola verir, arklardaki yosunları temizler, suyun akışını kontrol ederdi. Eğer suyun akışında bir azalma gözlemişse ertesi günkü işini belirlemiş olurdu. Ertesi gün suyun kaynağıyla çeşmeye su taşıyan borular kontrol edilirdi. 'Yirmi yaşını geçkin' olduğu söylenen eşeği bu çeşmeye geldiklerinde her zaman 'bir kez' anırırdı. Eşeğin sesi köydeki diğer eşeklerinkinden daha kalındı. Bu sesin dedemin eşeğinin sesi olduğu hemen anlaşılırdı. Üstelik bu eşek diğerlerine göre çok tüylü ve çok iriydi. Bir eşeğe göre oldukça uzun ve bakımlı sayılan yeleleri hemen fark edilirdi. Bir atinkileri andıran ayaklarını tüyleri, o yıllarda pek moda olan ispanyol paça pantolonlar gibi yeri süpürerek örterdi. Yeterince eskimeden yenilene nallarını yere sert sert vurup şakır şukur bir tempo tutturdu. Eşeğin o kalın sesini ninem mutlaka işitirdi. Dedemin ne kadar zaman sonra evde olacağını yılların tecrübesiyle bilir: “Dedeniz geliyor!” diyerek davranır kalkardı. Çoğu zaman nineme inanmayıp evden dışarı çıkar, yüksekçe bir yerden yola bakardık. Ninem hiç yanılmazdı. İlk haykırış duyulduğunda, dedem mutlaka çeşmenin yanında olurdu. Bu arada ninem, ahırın sabahtan temizlenmiş zeminine kuru samanlar serper, yemliğe de saman üstü arpa koyardı.

Birinci çeşmeden iki yüz metre sonra ikinci çeşmeye ulaşıldı. Buraya gelindiğinde dedemin eşeği iki kez haykırırdı. O kalın ses iki kez duyulduğunda ninem yolcuların nerede olduğunu anlardı. Hemen iki kanatlı, kocaman bahçe kapısını ardına kadar açar, kanatlardaki halkaları çengellere geçirirdi. Sonra da bahçedeki büyük karadut ağacının dibine yönelir, dedemi beklemeye başlardı. Kısa bir süre sonra dedemi, eşeğinin üzerinde, kocaman bahçe kapısından, şakır şukur nal sesleriyle içeriye girerken görürdük. Eşek, doğruca dut ağacının dibine yönelir, geniş bir daire çizerek adeta bir tornistan yapardı. Ağacın kökünü çevreleyen yüksek ve düzgün kesme taşlara yanaşır, yuları tam da ninemin avuçlarına düşecek şekilde dururdu. Ninem yuları tuttuğunda dedem oflaya puflyaya, bir ayağını yüksek taşlara basarak eşeğinden yavaş yavaş inerdi. Sonra da yolcular, ertesi gün buluşmak üzere kendi köşelerine çekilirdi.

Bu geliş gidişler kaç kez tekrarlandı kim bilir? Fakat bir gün birden her şey değişti.

Mustafa Dedem Korkuluk'u, gölgesinde uyuduğu ağacı, köy yolunu, eşeğini, her şeyi, hepimizi bırakıp gitti. Bu gidiş son gidişti ve herkesi çok üzmüştü. Dedemin eşeği bu gidişe alışamadı; yemeden içmeden kesildi. Bir deri bir kemik kaldı. Gün geçtikçe eridi, zayıfladı. Başını kaldıramayacak hâle geldi. İki aya kalmadan da yolu, çeşmeleri, zemini her zaman kuru tutulmuş ahırını, yemliğindeki saman üstü arpaları bırakıp gitti.